

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство финансија и привреде

ПРИРУЧНИК ЗА ПРИМЕНУ ПРАВИЛНИКА О ЕЛЕКТРОМАГНЕТСКОЈ КОМПАТАБИЛНОСТИ

BMZ

Federal Ministry
for Economic Cooperation
and Development

giz

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Београд, 2012.

Приручник за примену Правилника о електромагнетској компатибилности

Издавач:

Министарство финансија и привреде Републике Србије
Кнеза Милоша 20,
11 000 Београд, Србија

Ова публикација је настала уз подршку:

GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH)
ACCESS – Програм подршке развоја конкурентности МСП у Србији у складу са процесом придруживања ЕУ
Макензијева 24/5
11 000 Београд, Србија

Аутори: Драган Божанић, Зоран Бакић

Уредници: Сабина Николић, Тамара Илић

Стручна рецензија: Јелена Поповић, Хелмут Маирхофер

Припрема и штампа: Радункић д.о.о., Београд

ISBN: 978-86-88295-13-0

Тираж: 1000

Место и датум публикације: Београд, септембар 2012. године

Садржај

УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ ПРАВИЛНИКА О ЕЛЕКТРОМАГНЕТСКОЈ КОМПАТИБИЛНОСТИ	5
1. Увод	5
2. Делокруг Правилника	7
2.1. Производи обухваћени Правилником	7
2.2. Производи који нису обухваћени	11
3. Битни захтеви	12
4. Списак српских стандарда који прати Правилник и Претпоставка о усаглашености	12
5. Техничка документација	13
6. Оцењивање усаглашености	14
6.1. Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач	15
6.2. Оцењивање усаглашености које спроводи Именовано тело	15
7. Означавање усаглашености и пратећа документација	17
7.1. Означавање	17
7.2. Декларација о усаглашености	18
7.3. Потврда о усаглашености	19
7.4. Упутства	19
8. Заштитна клаузула	20
9. Тржишни надзор	20
10. Закључак	21
ПРАВИЛНИК О ЕЛЕКТРОМАГНЕТСКОЈ КОМПАТАБИЛНОСТИ	23

УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ

ПРАВИЛНИКА О ЕЛЕКТРОМАГНЕТСКОЈ КОМПАТАБИЛНОСТИ

1. УВОД

Ово упутство је приређено са намером да помогне свим привредним субјектима (произвођачима, увозницима, дистрибутерима опреме), односно свима онима који се баве пројектовањем, производњом и/или трговином опреме која може да проузрокује електромагнетске сметње и/или на коју те сметње могу да утичу погоршавајући њене радне карактеристике. Поред наведених, конзументи могу бити и друге заинтересоване стране које непосредно или посредно примењују Правилник о електромагнетској компатибилности („Службени гласник РС”, број 13/10 - у даљем тексту: Правилник), као што су именована тела за оцењивање усаглашености (у даљем тексту: Именована тела), стандардизери, удружења потрошача, органи тржишног надзора и сл.

Намера аутора приручника је да обезбеди кратак и сажет преглед у смислу:

- примене Правилника,
- битних захтева,
- списка српских стандарда који прате Правилник,
- техничке документације,
- начина (модула) оцењивања усаглашености,
- принципа означавања усаглашености српским знаком усаглашености,
- документације која прати производ,
- заштитне клаузуле и
- тржишног надзора.

Правилник је усклађен са свим начелима и битним захтевима из Директиве 2004/108/ЕЗ Европског парламента и Савета од 15. децембра 2004. године која се односи на електромагнетску компатибилност (ЕМС), што је у складу са преузетим обавезама Републике Србије из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), као и из Националног програма интеграције Републике Србије у Европску унију (НПИ) у вези са транспоновањем директива Европске уније (ЕУ) у национално законодавство, односно усклађивањем домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ. Обавезе из ССП се нарочито односе на слободан проток роба и, у том смислу, неопходности хармонизације техничког законодавства Републике Србије са техничким законодавством Европске уније са циљем уклањања техничких препрека за трговину као једног од кључних елемената за обезбеђивање слободног протока роба и стварања јединственог тржишта.

Ако се Правилник дефинише из другог угла, може се рећи да му је примарни циљ да хармонизује правила која уређују продају опреме на коју се Правилник односи док у исто време нуди прихватљиви ниво заштите телекомуникационих и радио система, енергетских система и остале електронске опреме од електромагнетских сметњи, али се са правом може констатовати и то да

Правилник заправо представља упутство намењено инжењерском кадру које мора применити на самом почетку пројектовања опреме са основним циљем да се омогући њено стављање на тржиште и/или употребу. Може се рећи да се мења и сам приступ процесу производње за производе обухваћене овим правилником.

Правилником је прописана појачана и **искључива одговорност произвођача** да опрема на коју се односи Правилник која се ставља на тржиште и/или употребу мора бити усаглашена са битним захтевима за електромагнетску компатибилност, што се постиже прописаном интерном контролом производње. То не искључује учешће Именованих тела, као тзв. треће стране, у оцењивању усаглашености, што зависи од потреба и избора произвођача, а понекад и вид додатне „контроле” произвођача.

„произвођач је правно лице, предузетник или физичко лице које израђује производ или лице које се представља као произвођач стављањем на производ свог пословног имена, имена или назива, жига, неке друге препознатљиве ознаке или на други начин“;

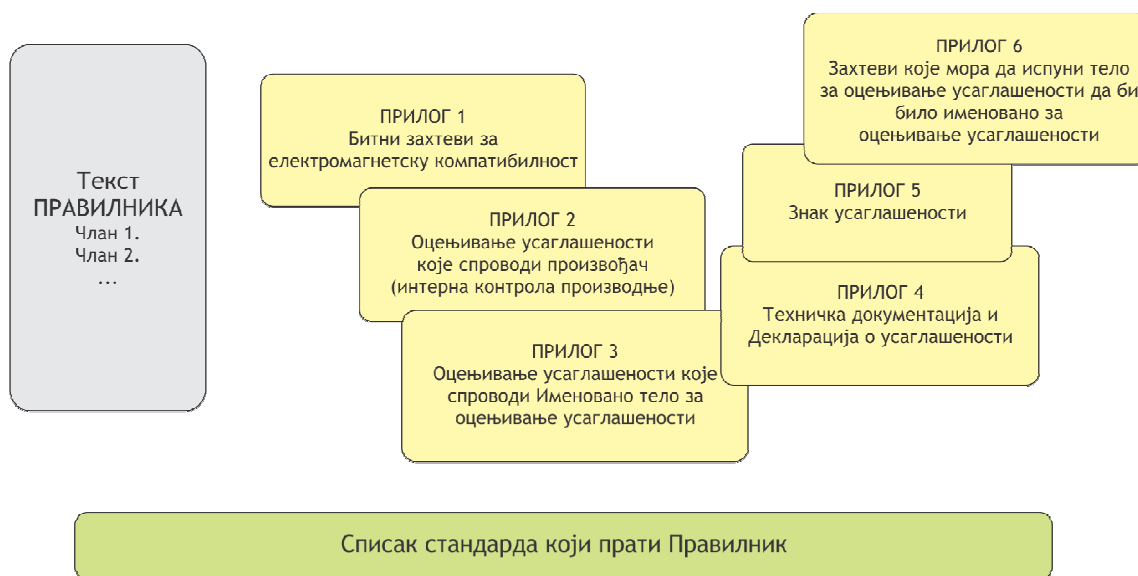
Закон о техничким захтевима и оцењивању усаглашености,

(„Службени гласник РС”, број 36/09)

Овај Правилник је праћен списком српских стандарда из области електромагнетске компатибилности који саставља и објављује министар надлежан за доношење овог правилника у „Службеном гласнику Републике Србије”. У питању су српски стандарди којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из области електромагнетске компатибилности, које доноси Институт за стандардизацију Србије, чијом применом се остварује претпоставка усаглашености са битним захтевима овог правилника.

Од суштинског је значаја предвиђена намена производа која даље опредељује примену директива, односно правилника.

Правилник неће указати на који начин произвођач треба да изради производ који ће бити усаглашен са битним захтевима за електромагнетску компатибилност и такав ставити на тржиште, већ „само“ шта се мора испунити, а начин како ће се то постићи препушта самом произвођачу. Између осталог, у томе се и огледа флексибилност тзв. Новог приступа ЕУ.

Слика 1. Структура Правилника

2. ДЕЛОКРУГ ПРАВИЛНИКА

Правилник, у складу са преузетом директивом, прописује само битне захтеве за електромагнетску компатибилност опреме пре њеног стављања на тржиште или употребу.

Два су примарна циља које треба да испуни Правилник: да се обезбеди слободно и несметано стављање опреме на тржиште Републике Србије, уз истовремено успостављање прихватљивог електромагнетског окружења у коме она може несметано да функционише.

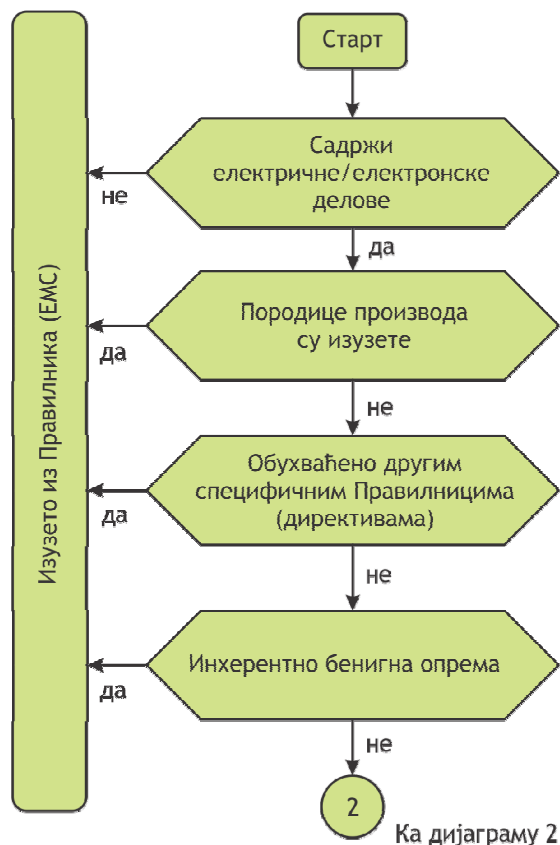
Ови главни циљеви се постижу обезбеђивањем и испуњењем битних захтева за електромагнетску компатибилност, а то су:

- ✓ Обезбедити да електромагнетске сметње које опрема производи у свом окружењу не утичу на правилан рад друге опреме;
- ✓ Обезбедити имуност опреме, односно способност опреме да у присуству електромагнетске сметње ради без погоршања радних карактеристика у складу са предвиђеном наменом.

Испуњење битних захтева нема за циљ, нити је то могуће, да гарантује апсолутну заштиту опреме (нпр. нулти ниво емисије или потпуна имуност).

2.1. Производи обухваћени Правилником

Ступањем на снагу и почетком пуне примене (20. март 2010. године) Правилник је генерисао највећи број питања везано за подручје примене, односно на које се производе Правилник примењује?

Дијаграм 1 - Подручје примене

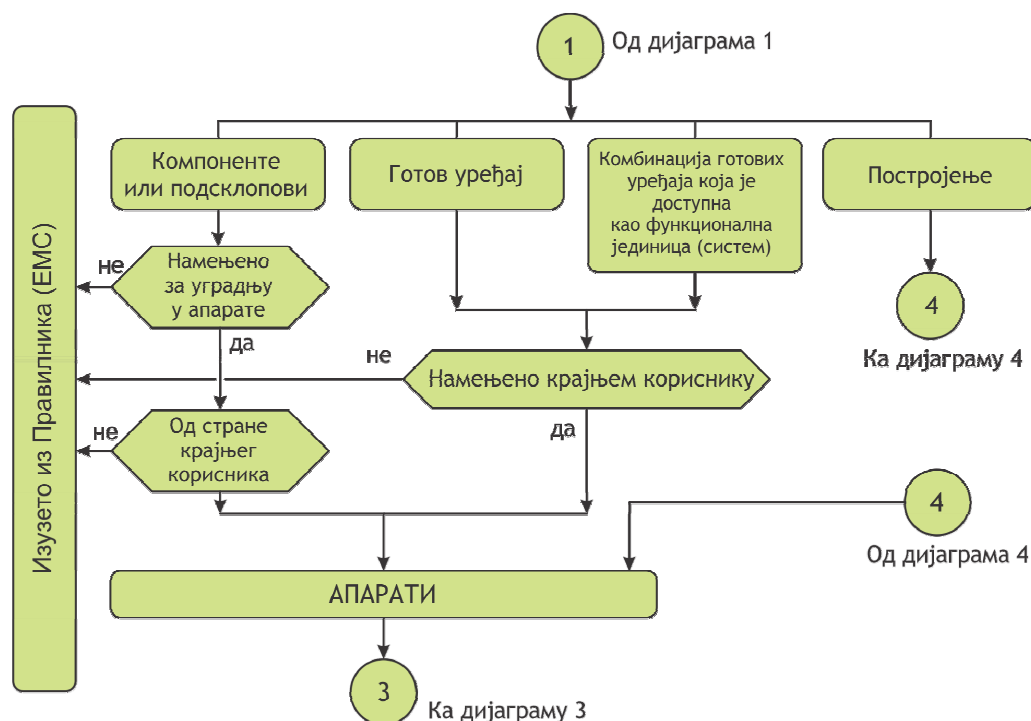
Примењује се на сву опрему која може да проузрокује електромагнетске сметње и/или на коју те сметње могу да утичу погоршавајући њене радне карактеристике. Дакле и на електричне и електронске уређаје, системе и стационарна постројења.

Примена овог Правилника не искључује примену посебних прописа којима се уређује безбедност опреме.

Правилник дефинише опрему као **апарат** или **стационарно постројење**.

Из разлога различитих захтева прописаних Правилником, веома је важно правилно одредити опрему у складу са дијаграмом бр. 2.

Шта је то „апарат“?

Дијаграм 2 - Класификација апарата

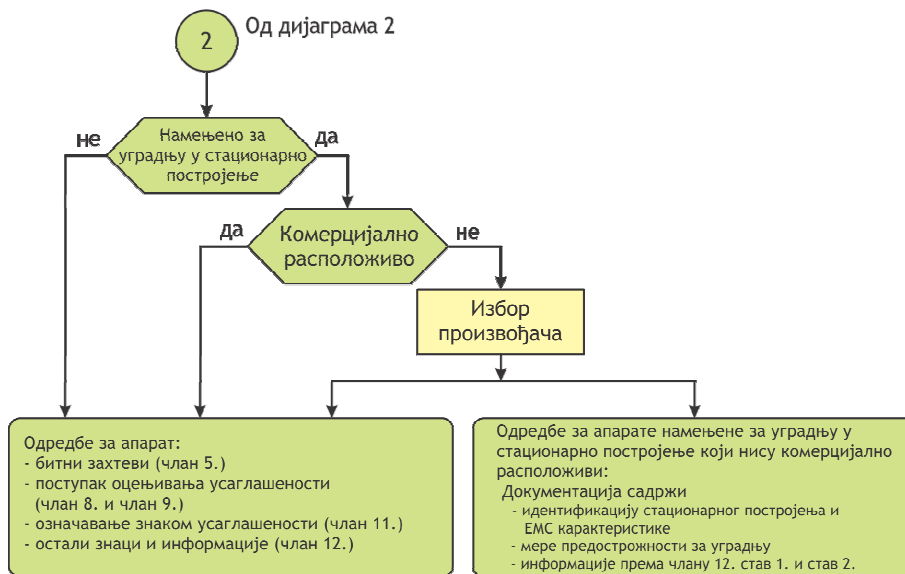
Правилник дефинише „апарат“ као сваки завршен уређај или комбинацију тих уређаја који се, као самосталне функционалне јединице намењене крајњем кориснику, испоручују на тржиште и могу да проузрокују електромагнетске сметње или на чији рад би такве сметње могле да утичу, као и:

- компоненте и подсклопови намењени за уградњу у апарат од стране крајњег корисника које могу да проузрокују електромагнетске сметње или на чији рад такве сметње могу да утичу;
- преносиво (мобилно) постројење које представља комбинацију апарата и, кад је то одговарајуће, других уређаја који су намењени за премештање и рад на различитим локацијама.

Најважнији предуслови да би се неки уређај или комбинација уређаја могла сматрати апаратом у смислу Правилника су:

- да је апарат намењен крајњем кориснику,
- да је апарат способан да изазове електромагнетске сметње, или може бити под утицајем таквих сметњи током предвиђене намене.

Уколико оба ова услова нису испуњена због саме природе апарата, онда можемо рећи да се ради о **бенижном апарату**, односно на такав апарат се не може применити Правилник.

Дијаграм 3 – Одредбе Правилника које се примењују на апарате

Готови уређаји

Готов уређај је било који уређај који се као самостална функционална јединица испоручује (која је упакована у своје „кућиште“) на тржиште и намењен је крајњем кориснику.

Ако је уређај намењен искључиво за неку индустријску операцију склапања или за уградњу у други апарат, такав уређај се не може сматрати апаратом у смислу Правилника.

Комбинација готових уређаја (системи)

Комбинација више готових уређаја је комбинација која се као самостална функционална јединица испоручује на тржиште. Да би такав систем, био апарат у смислу Правилника, мора бити комбинован и/или пројектован и/или састављен од стране исте особе („произвођач“).

Компоненте/подсклопови на које се примењује Правилник

Компоненте/подсклопови на тржишту који су намењени за уградњу у неки апарат од стране **крајњег корисника и који су доступни крајњем кориснику сматрају се** апаратима у погледу примене Правилника.

Типични примери за наведене компоненте/подсклопове су:

- „Plug-in” картице за рачунаре;
- програмабилни логички контролери;
- електрични мотори (осим индукционих мотора);
- јединице за струјно напајање као аутономни уређаји или које се продају засебно, за инсталацију од стране крајњег корисника;
- хард дискови за рачунаре;
- електронски температурни контролери и сл.

У овом случају мора се обратити пажња на упутство за употребу. Треба претпоставити да подешавања или уградњу могу извршити крајњи корисници који нису свесни последица електромагнетске компатибилности.

Преносиво (мобилно) постројење

Преносива постројења (нпр. репортажна кола за емитовање) која представљају комбинацију апарата (и тамо где је примењиво, других уређаја) која су намењена за рад на различитим локацијама сматрају се апаратима у смислу Правилника.

Шта је то „стационарно постројење“?

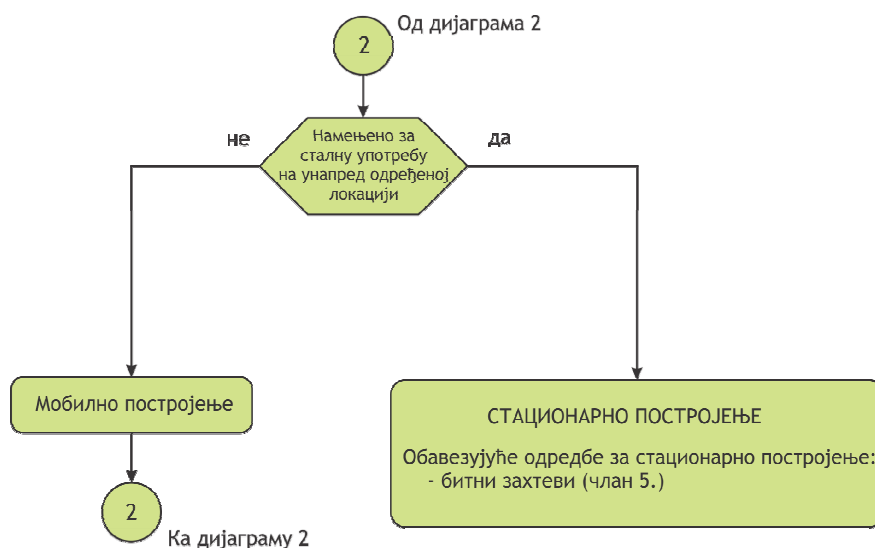
Правилник прописује да је стационарно постројење одређена комбинација више врста апарата и/или других уређаја који су монтирани, инсталирани и намењени за сталну употребу на унапред одређеној локацији.

Дефиниција обухвата сва постројења од најмањег стамбеног електричног постројења до националних електричних и телефонских мрежа, укључујући сва комерцијална и индустријска постројења.

ЕМС директива, односно Правилник изузима бенигна постројења. Међутим, „a-priori“ примена тог критеријума за изузеће је прилично проблематична тако да се оно користи од случаја до случаја.

Појам стационарног постројења се такође примењује на велике машине, уколико оне задовољавају дефиницију стационарног постројења, као нпр. производне линије. Велике машине, у уобичајеном смислу тог појма, су апарати и са њима се мора поступати као са таквима.

Примери за стационарна постројења су: индустријска (фабричка) постројења; електране; мреже за снабдевање енергијом; телекомуникационе мреже; мреже кабловске TV; рачунарске мреже; системи за манипулацију аеродромским пртљагом; инсталације (системи) за осветљење аеродромских pista; аутоматизована складишта; машинске инсталације за клизалишта (ледене дворане); инсталације (системи) за одбрану од временских непогода (са управљачком собом и др.); станице ветро-генератора; фабрике аутомобила; црпне станице за воду; постројења за прераду воде; железничка инфраструктура; инсталације за климатизацију.

Дијаграм 4 – Постројења

На апарате који се стављају на тржиште, а који се уграђују у стационарна постројења, примењују се одговарајуће одредбе Правилника које се односе на апарате, односно такви апарати морају испунити захтеве из Правилника.

Међутим, на апарате који се уграђују у стационарно постројење, а иначе се самостално не испоручују на тржишту, односно нису доступни на тржишту, Правилник се не примењује.

2.2. Производи који нису обухваћени Правилником

Генерално говорећи, опрема која не садржи електричне и/или електронске делове неће створити електромагнетске сметње и њен рад није погођен таквим сметњама. Због тога, опрема без електричних и/или електронских делова није у делокругу Правилника, односно на ту опрему се не примењује овај правилник.

Правилник се изричито не примењује на:

- радио и телекомуникациону терминалну опрему која је уређена посебним прописом; (Тај посебан пропис је пропис којим је у правни систем Републике Србије преузета R&TTE директива 1999/5/EЗ. Ова европска директива покрива највећи део радио опреме и телекомуникационе терминалне опреме и укључује захтеве за електромагнетску компатибилност. То „*de-facto*” значи да су захтеви за електромагнетску компатибилност из EMC директиве, односно Правилника обавезни за R&TTE опрему.)
- производе за ваздухопловство, њихове делове и уређаје на које се примењују посебни прописи из области цивилног ваздухопловства;
- радио опрему коју користе радио аматери, осим ако се та опрема самостално ставља на тржиште.

Опрема на коју се примењују посебни прописи

Под оваквом опремом сматрају се:

- Моторна возила - електромагнетска компатибилност (моторних возила) електронских подсклопова и пост-тржишне електронске опреме (опрема која се самостално ставља на тржиште) која се односи на имуност, као и компоненте-делови који се продају као пост-тржишна опрема (опрема која се самостално ставља на тржиште) и намењена је за инсталацију у моторна возила, такође са аспекта имуности;

Опрема која задовољава услове за изузеће у погледу одобрења типа према EMC директиви за моторна возила, мора задовољити битне захтеве из овог Правилника.

- Активни уградиви медицински уређаји: Директива 90/385/EEЗ
- Медицински уређаји: Директива 93/42/EEЗ;
- In vitro дијагностички медицински уређаји: Директива 98/79/EЗ;
- Поморска опрема, ако је обухваћена Директивом 96/98/EЗ;
- Пољопривредни и шумарски трактори обухваћени Директивом 75/322/EEЗ;
- Моторна возила са два или три точка у делокругу Директиве 97/24/EЗ;

Бенигна опрема

Опрема ће се сматрати бенигном, у смислу Правилника, ако:

- су њене физичке карактеристике такве да она нема способности да створи или да допринесе електромагнетским емисијама,
- може да ради у присуству електромагнетске сметње без погоршања њених радних карактеристика.

Компонете/подсклопови

Компоненте/подсклопови, као и они који су намењени за уградњу у апарат или у неки други подсклоп, али не од стране крајњег корисника, не сматрају се апаратом у смислу Правилника.

Типични примери су:

- отпорници, кондензатори, индуктивни калеми, филтри;
- диоде, транзистори, тиристори, триаци, и др.;
- интегрисана струјна кола;
- једноставни електромагнетни релеји;
- LED-диоде које емитују светлост;
- једноставни термостати;
- катодне цеви.

3. БИТНИ ЗАХТЕВИ

Битни захтеви за електромагнетску компатибилност су прописани у Прилогу 1. Може се рећи да се оваквом методологијом посредно уводе одређени поступци који постају интегрални део процеса пројектовања и израде производа.

Правилник дефинише **битне захтеве** као: **опште захтеве** који се односе на сву опрему (апарате и стационарна постројења) и **посебне захтеве** који се односе на стационарна постројења.

Битни захтеви су усмерени на заштиту јавног и општег интереса.

Општи захтеви за опрему обезбеђују да:

- 1) електромагнетске сметње које проузрокује опрема не прелазе ниво изнад ког радио и телекомуникациона опрема или друга опрема не може да ради како је предвиђено;
- 2) опрема има ниво имуности на електромагнетске сметње које се очекују при предвиђеној употреби, што омогућава рад опреме без неприхватљивог погоршања њених радних карактеристика.

Посебни захтеви за стационарна постројења састоје се у томе да се при инсталирању стационарних постројења примењује добра инжењерска пракса у области електромагнетске компатибилности и да се узимају у обзир подаци о предвиђеној употреби њених компоненти, да би се испунили захтеви у вези са заштитом који се односе на опште захтеве за опрему. Добра инжењерска пракса се документује, а документацију чува одговорно лице које је дужно да је стави на располагање и учини је доступном надлежном инспектору, ради прегледа за све време док су стационарна постројења у функцији.

4. СПИСАК СРПСКИХ СТАНДАРДА КОЈИ ПРАТИ ПРАВИЛНИК И ПРЕТПОСТАВКА О УСАГЛАШЕНОСТИ

Хармонизовани стандарди из области електромагнетске компатибилности преузимају се и доносе као српски стандарди од стране Института за стандардизацију Србије. Списак донетих српских стандарда којима се преузимају хармонизовани стандарди, саставља, ажурира и објављује се у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

Претпоставка усаглашености

Знак усаглашености и Декларација о усаглашености као претпоставка о усаглашености

Ова врста претпоставке о усаглашености опреме са захтевима из Правилника, заправо проистиче индиректно. Знак усаглашености који је стављен на опрему и Декларација о

удаглашености су спољне манифестације које указују на постојање претпоставке о усаглашености електричне опреме са захтевима из Правилника.

Примена стандарда са Списка српских стандарда из области електромагнетске компатибилности као претпоставка о усаглашености

Сматра се да опрема испуњава битне захтеве из Прилога 1, ако је израђена у складу са српским стандардима из области електромагнетске компатибилности којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди. Другим речима могло би се рећи да се опрема сматра усаглашеном са битним захтевима све док се не докаже супротно. Даље, таква опрема се ставља на тржиште и/или у употребу слободно, без икаквих ограничења.

Произвођач може да пројектује опрему и да је изради, а да при томе не примени ниједан од стандарда са списка стандарда или да примени само делове неког стандарда. У том случају, произвођач кроз техничку документацију мора да докаже да је његово техничко решење такво да у потпуности испуњава све битне захтеве које прописује Правилник.

Као закључак се може констатовати да је употреба српских стандарда са списка стандарда најједноставнији и најбржи алат у поступку „доказивања“ усаглашености производа са битним захтевима.

5. ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

У смислу Правилника (и свих осталих правилника којима су пренете директиве Новог приступа и Глобалног приступа) техничка документација **представља документацију на основу које се може утврдити усаглашеност производа** са захтевима свих релевантних техничких прописа који се односе на дати производ.

Израда техничке документације укључује знања, процедуре и вештине које инжењери стичу на основним академским и мастер студијама. Посебне лиценце за ову активност нису потребне.

Битне карактеристике:

- ✓ Техничка документација мора да потврди да опрема испуњава захтеве Правилника;
- ✓ Техничка документација обухвата пројектовање, израду и рад опреме у оној мери у којој је то потребно за оцењивање усаглашености;
- ✓ Техничка документација мора да буде сачињена на српском језику, односно на једном од службених језика ЕУ, са одговарајућим преводом на српски језик;

Правилник у свом Прилогу 4 дефинише техничку документацију.

Произвођач је искључиво одговоран и дужан да предузме све радње и мере да опрема коју израђује буде усаглашена са свим битним захтевима прописаним Правилником. Усаглашеност мора бити обезбеђена пре него што се опрема стави на тржиште. У ту сврху произвођач има искључиво право и обавезу да сачини, односно састави техничку документацију. Ове своје обавезе произвођач никада не може пренети на другога (свог заступника, увозника, дистрибутера и сл.).

Техничка документација мора да садржи податке о пројектовању, изради и раду опреме, наравно у **мери која је потребна за оцењивање усаглашености**, а нарочито:

- општи опис опреме;
- попис примењених српских стандарда са списка стандарда из члана 7. Правилника
- опис и објашњење поступака који су примењени како би се испунили битни захтеви из Прилога 1 Правилника, укључујући и опис спроведеног оцењивања усаглашености са захтевима електромагнетске компатибилности из тачке 1. Прилога 2 Правилника, као и резултате конструкционих прорачуна, обављених прегледа и извештаја о испитивању, ако

произвођач није применио српске стандарде са списка стандарда, ако је те стандарде применио само делимично или ако ти стандарди не постоје;

- изјаву именованог тела, ако је спроведено оцењивање усаглашености из Прилога 3 Правилника

Техничка документација мора бити доступна надлежним инспекторима најмање десет година после последњег произведеног примерка опреме.

Техничка документација **не мора**:

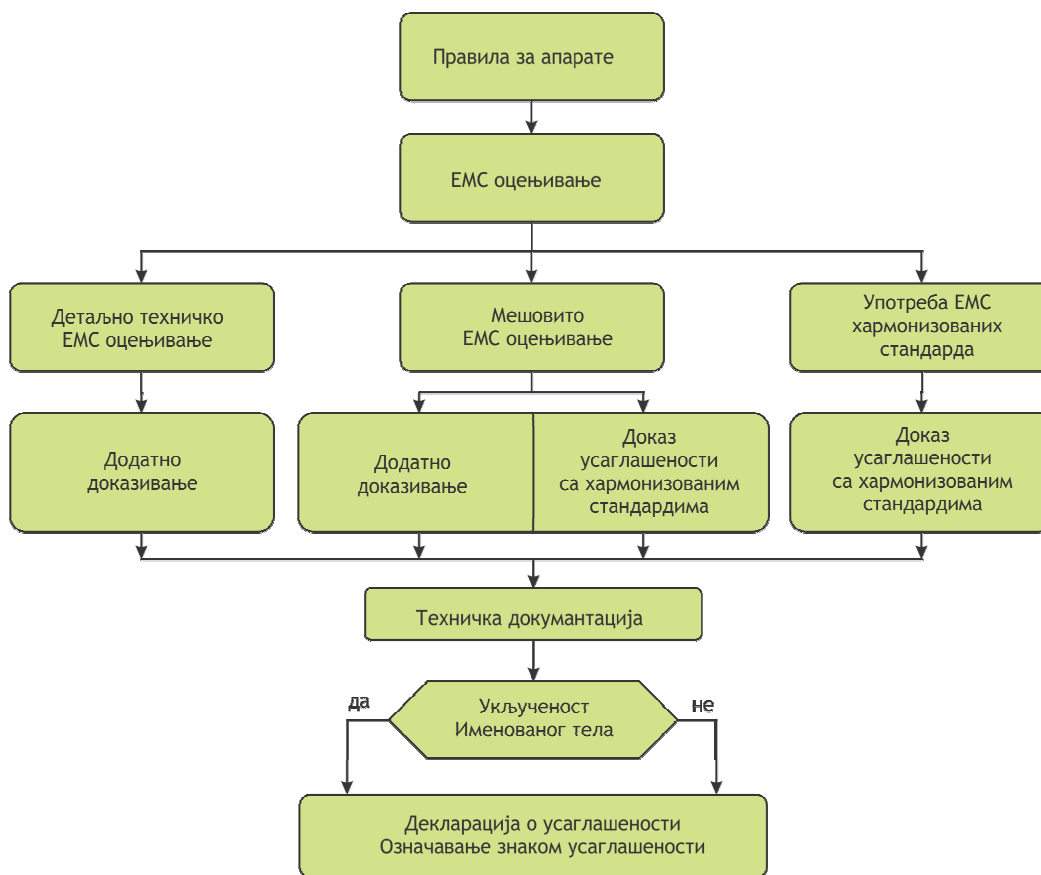
- да се чува на територији Републике Србије,
- на једном локалитету,
- трајно да буде доступна у материјалном облику.

Лице одређено у Декларацији о усаглашености, мора бити способно да учини доступном техничку документацију, односно да је стави на располагање на захтев надлежног инспектора.

Ако произвођач или његов заступник није регистрован у Републици Србији, ове обавезе преузима увозник предметне опреме.

6. ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

Правилник у свом делу IV дефинише поступке оцењивања усаглашености опреме-апарата, који морају да се спроведу **пре стављања опреме на тржиште и/или употребу**. Могу их спроводити произвођач или именовано тело за оцењивање усаглашености.

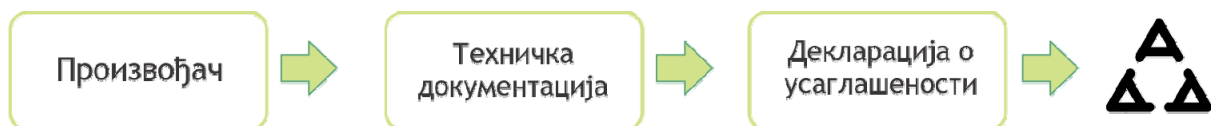
Дијаграм 5 – Оцењивање усаглашености за апарате

6.1. Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач

Поступак који се примењује је поступак **оцењивања усаглашености опреме интерном контролом производње** из Прилога 2 Правилника. Овај поступак не подразумева учешће именованог тела.

Интерна контрола производње је основни поступак оцењивања усаглашености, који је прописан Правилником. Ову контролу, коју спроводи произвођач, чине три битна елемента:

- Техничка документација,
- Декларација о усаглашености;
- Означивање усаглашености и знак усаглашености.

Слика 6. Интерна контрола производње

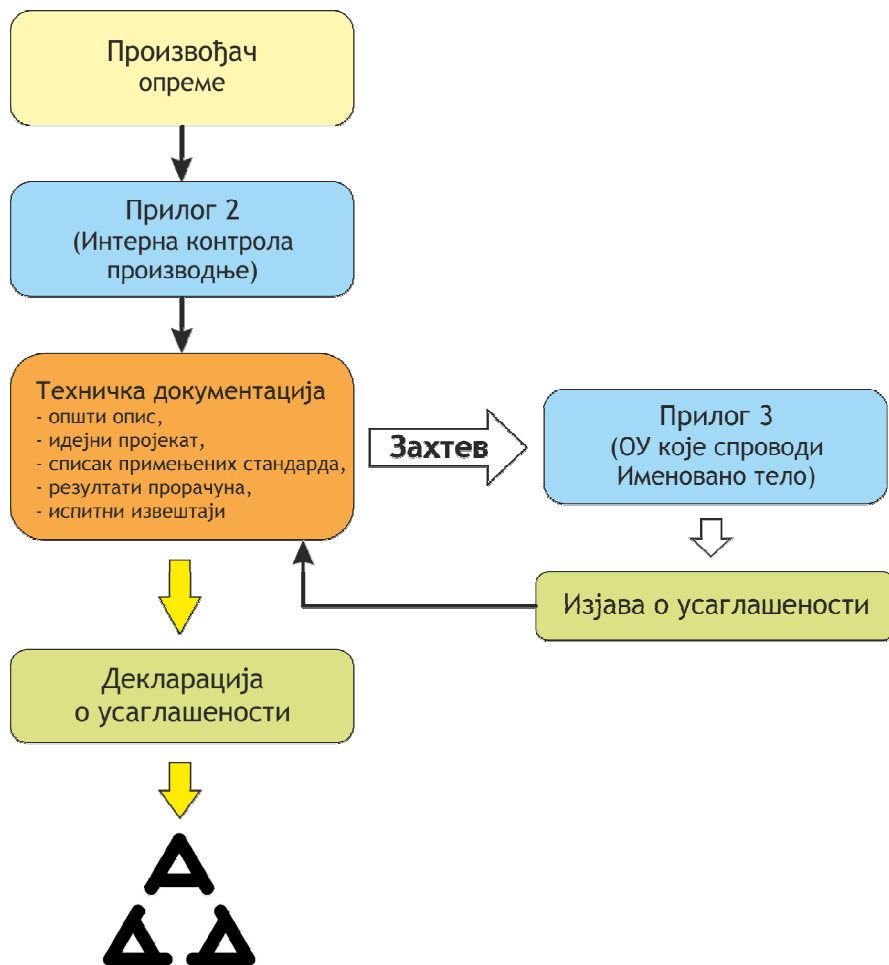
6.2. Оцењивање усаглашености које спроводи Именовано тело

Правилник у свом делу IV прописује да тело за оцењивање усаглашености може да спроводи или учествује у оцењивању усаглашености опреме, само ако испуњава захтеве за именовање који су утврђени у Прилогу 6 Правилника и ако је именовано од стране надлежног министра у складу са Законом о техничким захтевима за производе и оцењивање усаглашености и Уредбом о начину именовања и овлашћивања тела за оцењивање усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09).

Изјава којом се потврђује усаглашеност опреме са захтевима из Правилника, као врста исправе о усаглашености

Послови оцењивања усаглашености које, у складу са Правилником, обавља Именовано тело своде се на преглед техничке документације и оцену, на основу обављеног прегледа, о томе да ли техничка документација доказује испуњеност захтева из Правилника. Ако је усаглашеност доказана, Именовано тело сачињава **Изјаву о усаглашености** којом се потврђује усаглашеност предметне опреме са захтевима из Правилника.

Оцењивање усаглашености које на наведени начин спроводи, односно у коме учествује Именовано тело није обавезно у смислу Правилника, већ добровољно и зависи од жеље и потребе произвођача. Наиме, по избору и на захтев произвођача опреме или његовог заступника, пре стављања ове опреме на тржиште и/или употребу, Именовано тело спроводи оцењивање усаглашености опреме са захтевима из овог Правилника. У захтеву се наводи који се аспекти битних захтева морају оценити. Изјава о усаглашености коју издаје, односно сачињава Именовано тело, је ограничена на оне аспекте битних захтева које је Именовано тело оцењивало. Ову изјаву, произвођач или његов заступник прилаже уз техничку документацију конкретне опреме и **не представља документ који прати производ на тржишту.**

Слика 7. Учесће Именованог тела у оцењивању усаглашености

Потврда о усаглашености, као врста исправе о усаглашености

Потврда о усаглашености (и извод из евиденције о издатим потврдама) примењиваће се у правном систему Републике Србије до ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом – АСАА споразум (*Agreement on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products*), у делу који се односи на опрему обухваћену Правилником, а најкасније до приступања Републике Србије Европској унији.

Ко издаје Потврду о усаглашености?

Потврда о усаглашености може да се изда на захтев различитих привредних субјеката. Захтев може поднети инострани или домаћи произвођач, заступник, огранак или представник страног произвођача или увозник.

Именовано тело на основу захтева, који се подноси пре стављања опреме на тржиште, и приложене документације коју чини:

- декларација о усаглашености,
- одговарајућа техничка документација (најчешће али не и обавезно то је испитни извештај, збирни испитни извештај),

спроводи поступак прегледа техничке документације и ако утврди усаглашеност опреме, издаје **Потврду о усаглашености**.

Потврда о усаглашености је документ који прати производ приликом увоза и касније приликом стављања на тржиште Републике Србије, која служи као доказ о усаглашености и коју је испоручилац производа дужан да стави на располагање царинику, односно надлежном инспектору на његов захтев. Именовано тело води евиденцију о издатим Потврдама о усаглашености и на захтев произвођача или његовог заступника, односно увозника издаје **Извод из евиденције. Евиденцију о издатим Потврдама о усаглашености Именовано тело објављује на својој службеној интернет страници.**

Обавеза прибављања Потврде о усаглашености важи како за увознике, тако и за домаће произвођаче опреме. Изузетно, ту обавезу неће имати произвођачи опреме која је произведена у Републици Србији и за коју је оцењивање усаглашености спровело Именовано тело у складу са Прилогом 3 Правилника, односно које је спровело одговарајућа испитивања (као акредитовано тело) и о томе сачинило извештај о испитивању који је саставни део техничке документације конкретно произведене опреме.

На основу Потврде о усаглашености или извода из евиденције Именованог тела о издатим потврдама, произвођач или његов заступник, односно увозник ставља на опрему **Српски знак усаглашености**.

Потврда о усаглашености садржи, нарочито:

- податке о пословном имену, односно називу произвођача,
- назив Правилника и број службеног гласника Републике Србије у коме је он објављен,
- врсту и тип опреме чија се усаглашеност потврђује.

Потврда о усаглашености може да садржи и друге податке, као што су подаци о подносиоцу захтева за издавање ове потврде и др.

Ако је одређена опрема предмет и других техничких прописа, који прописују обавезну усаглашеност тог апарата, пре његовог стављања на тржиште, са захтевима и из тих других прописа, било би нужно да Потврда о усаглашености обухвати оцену усаглашености апарата са свим техничким прописима који се односе на тај апарат, а ако то није случај онда би било пожељно да Потврда о усаглашености, осим тражене оцене усаглашености са захтевима из Правилника, садржи и напомену о томе са којим још техничким прописима се оцењује усаглашеност конкретног апарата који је предмет издавања Потврде о усаглашености.

Издата Потврда о усаглашености важи за исти тип, односно врсту производа истог произвођача три године од дана издавања, а издати извод из евиденције има рок важења који је идентичан року важења за конкретно издату Потврду о усаглашености.

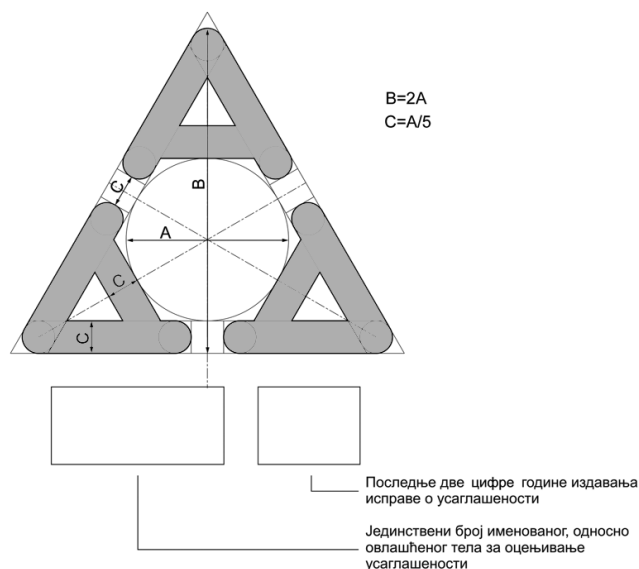
7. ОЗНАЧАВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ И ПРАТЕЋА ДОКУМЕНТАЦИЈА

7.1. Означавање

Означавање и знак усаглашености опреме прописани су чланом 11. Правилника и Прилогом 5 Правилника.

Опрема која је усаглашена са захтевима из Правилника означава се знаком усаглашености.

Знак усаглашености ставља произвођач или његов заступник, односно увозник (ако произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије), на видном месту тако да буде читљив и неизбрисив, у складу са прописом којим се одређује начин стављања и употреба знакова усаглашености.

Слика 8. Српски знак усаглашености

Српски знак је једина ознака којом се потврђује да је производ који се ставља на тржиште и/или употребу у Републици Србији, усаглашен са захтевима српског техничког прописа, ако је тим прописом предвиђено њено стављање.

Уз Српски знак се ставља јединствени број Именованог тела, ако је то тело спроводило, односно учествовало у оцењивању усаглашености као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености или сачињавања Декларације о усаглашености.

Стављање знака усаглашености врши се:

- утискивањем, отискивањем,
- на место лако доступно за преглед,
- утискивањем на плочицу,

за увознике од којих се не очекује да отварају производе

- отискивањем на амбалажу производа (или на налепницу, привезницу),
- отискивањем на документацију.

На опрему се могу стављати и други знакови, симболи, натписи или друге ознаке, под условом да се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

7.2. Декларација о усаглашености

Постављени знак усаглашености, заправо је први показатељ органима тржишног надзора да је производ усаглашен са релевантним битним захтевима одговарајућих применљивих прописа тако и упућује да га прати Декларација о усаглашености.

Декларација о усаглашености је исправа коју издаје, односно сачињава произвођач или његов заступник. Ова исправа представља врсту правне изјаве којом произвођач или његов заступник потврђује:

- ✓ да су испуњени сви одговарајући захтеви из техничког(их) прописа;
- ✓ да поседује техничку документацију,

- ✓ ако је то потребно, поседује и друге исправе о усаглашености, којима несумњиво потврђује испуњеност захтева из техничког прописа,
- ✓ да преузима одговорност за усаглашеност производа са прописаним захтевима, односно преузима одговорност за безбедност производа.

Декларација о усаглашености садржи, нарочито:

- пословно име, односно назив или име и адресу седишта произвођача и, кад је то одговарајуће, пословно име, односно назив или име и адресу седишта његовог заступника;
- опис опреме са подацима који омогућавају ближу идентификацију апарата;
- изричиту изјаву да је опрема усаглашена са Правилником, као и број службеног гласила у коме је тај правилник објављен;
- навођење српских стандарда са списка стандарда из члана 7. Правилника који су примењени у изради опреме;
- позивање на техничку документацију, односно на примењене техничке спецификације или друге стандарде, ако нису примењени стандарди са списка стандарда из члана 7. Правилника;
- податке о изјави о усаглашености коју је издало Именовано тело, ако је оно спроводило или учествовало у оцењивању усаглашености опреме у складу са чланом 9. Правилника, као и податке о Именованом телу које је ту изјаву сачинило, односно издало и његов јединствени број из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености;
- последње две цифре године у којој је стављен знак усаглашености;
- место и датум издавања Декларације о усаглашености;
- идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за издавање Декларације о усаглашености у име произвођача или његовог заступника.

Испоручилац, уз опрему коју испоручује на тржиште Републике Србије, обезбеђује један примерак Декларације о усаглашености или њен превод на српски језик ако тај апарат није произведен у Републици Србији, као и упутство о употреби на српском језику.

Декларација мора да буде дата засебно, као посебан документ, а по потреби може да буде и откуцана на упутству али увек са прописаним садржајем.

7.3. Потврда о усаглашености

Потврда о усаглашености је посебна врста исправе о усаглашености, која је уведена у српско техничко законодавство „новим техничким прописима“. Потврда о усаглашености представља исправу којом се потврђује усаглашеност предметног производа са захтевима из одговарајућег правилника. Може да се изда на захтев различитих привредних субјеката. Захтев може поднети иностранци или домаћи произвођач, заступник, огранак или представник страног произвођача или увозник. Нешто више о Потврди о усаглашености је речено у тачки 6.2. овог упутства.

7.4. Упутства

Испоручилац који ставља опрему на тржиште Републике Србије, уз ту опрему прилаже упутство за употребу на српском језику.

Постоји општи договор да сва упутства у вези са захтевима за здравље и безбедност морају бити достављена у писаном облику, јер се не сме претпоставити да корисник има приступ средствима за читање упутстава која су достављена у електронској форми или доступна на Интернет сајту.

8. ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Знак усаглашености и Декларација о усаглашености за опрему су спољне манифестације које указују на постојање **претпоставке о усаглашености** те опреме са захтевима из Правилника.

Дакле, **испорука или употреба опреме која је стављена на тржиште Републике Србије**, која испуњава захтеве из овог правилника, на коју је стављен знак усаглашености, коју прати Декларација о усаглашености (Потврда о усаглашености) и која се користи у складу са предвиђеном наменом или у условима који се могу разумно предвидети, **не може се ограничавати нити се њен слободан промет може условљавати неким другим захтевима и условима који су ван Правилника.**

Међутим, и поред тога ова претпоставка усаглашености може да се обара, тако да се слободан промет овакве опреме ипак може ограничити или забранити **само ако се појави основана сумња** да је та опрема небезбедна, односно неусаглашена са битним захтевима из Прилога 1 Правилника, али се то ограничење, повлачење, опозив или нека друга врста забране промета може извршити од стране надлежног органа тржишног надзора **само у поступку и на начин који је прописан законом** којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, односно другим одговарајућим законом (члан 15. Правилника - заштитна клаузула).

9. ТРЖИШНИ НАДЗОР

Тржишни надзор над спровођењем Правилника треба да обезбеди да се Правилник примењује у пракси и да је опрема која се ставља на тржиште и/или употребу у Републици Србији безбедна.

Тржишни надзор се врши *приликом или након стављања на тржиште Републике Србије* тих производа, односно њиховог стављања у употребу. Тржишни надзор се тако разликује од оцењивања усаглашености, чији је циљ да обезбеди усаглашеност производа *пре* њиховог стављања на тржиште и/или употребу.

Тржишни надзор може да се врши у било којој фази након завршетка израде опреме, чим је производ стављен на располагање за дистрибуцију или употребу у Републици Србији. Опрема може бити прегледана у просторијама произвођача, увозника, дистрибутера или предузећа која се баве изнајмљивањем, као и у транзиту.

Шта проверава надлежни орган тржишног надзора?

- Знак усаглашености и Декларацију о усаглашености
- Упутство
- Када је то применљиво, исправе о усаглашености на које реферише Декларација о усаглашености
- Техничку документацију - ако надлежни орган тржишног надзора основано посумња у усаглашеност с битним здравственим и безбедносним захтевима, он може да захтева достављање техничке документације. Такав захтев може да буде упућен у било којој фази поступка тржишног надзора.

Радње и мере које предузима надлежни орган тржишног надзора у случају неусаглашености свих производа са захтевима из сваког техничког прописа, па тако и неусаглашености опреме са захтевима из Правилника, прописани су Законом о техничким захтевима за производе и оцењивање усаглашености, а у недостатку неких од мера надзора у том закону, примењују се друге мере надзора из Закона о општој безбедности производа.

10. ЗАКЉУЧАК

За разлику од Старог приступа, филозофија Новог приступа подразумева да се европским директивама дефинишу само битни захтеви за безбедност производа, а да је детаљан технички садржај, тј. разрада тих битних захтева садржана у тзв. хармонизованим европским стандардима. Испуњењем захтева хармонизованих стандарда сматра се да произвођач испуњава битне захтеве садржане у директивама Новог приступа (претпоставка о усаглашености). С обзиром да испуњеност захтева из стандарда није једини начин да се обезбеди усаглашеност са битним захтевима, произвођач може да испуни битне захтеве и на други начин. Оваквом методологијом задржана је добровољност примене стандарда.

Још један од елемената Новог приступа представља начин потврђивања усаглашености са битним захтевима. Оцењивање усаглашености засновано је на тзв. Глобалном приступу, тј. модулима за оцењивање усаглашености. За разлику од Старог приступа, усаглашеност са захтевима директива потврђује сам произвођач - декларацијом о усаглашености или исправом о усаглашености коју издаје именовано тело за оцењивање усаглашености, при чему се држава потпуно повукла из процеса оцењивања усаглашености са прописаним захтевима.

Како је Правилником пренета једна од Директива Новог приступа – EMC 2004/108/E3, тако је пренет и дух Новог и Глобалног приступа у техничко законодавство Републике Србије. Поред ових основних принципа Правилником је привремено уведено и потврђивање усаглашености производа од стране Именованог тела, као један додатни механизам заштите потрошача.

У складу са Директивом 2004/108/E3, као директивом тзв. Новог приступа из области техничког законодавства ЕУ, као и Законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, овим Правилником су прописана битно нова решења у области захтева за електромагнетску компатибилност опреме која може да проузрокује електромагнетске сметње и/или на коју те сметње могу да утичу погоршавајући њене радне карактеристике; нова решења у погледу врсте субјеката који спроводе, односно учествују у оцењивању усаглашености и врсте исправа о усаглашености, као и у погледу добровољне примене српских стандарда којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из ове области (претпоставка усаглашености). Овај концепт се разликује од концепта у раније важећим правилницима и наредбама из области електромагнетске компатибилности који је садржавао често застарела, неконзистентна и превише детаљна техничко-технолошка решења и правила, која су последњих година почела да представљају непотребна ограничења и оптерећења за произвођача.

ПРАВИЛНИК О ЕЛЕКТРОМАГНЕТСКОЈ КОМПАТИБИЛНОСТИ

(„Службени гласник РС”, број 13/2010)

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим правилником прописују се: битни захтеви за електромагнетску компатибилност које мора да испуни опрема која се ставља на тржиште и/или употребу; претпоставка усаглашености; поступци за оцењивање усаглашености апарата; знак усаглашености и означавање усаглашености; садржина Декларације о усаглашености и техничке документације; заштитна клаузула и захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености.

Примена

Члан 2.

Овај правилник се примењује на опрему која може да проузрокује електромагнетске сметње и/или на коју те сметње могу да утичу погоршавајући њене радне карактеристике.

Примена овог правилника не искључује примену посебних прописа којима се уређује безбедност опреме.

Опрема и производи на које се не примењује правилник

Члан 3.

Овај правилник се не примењује на следећу опрему и производе:

- 1) радио и телекомуникациону терминалску опрему која је уређена посебним прописом;
- 2) производе за ваздухопловство, њихове делове и уређаје на које се примењују посебни прописи из области цивилног ваздухопловства;
- 3) радио опрему коју користе радио аматери, осим ако се та опрема самостално ставља на тржиште;
- 4) опрему чије су физичке карактеристике по својој природи такве да та опрема:

(1) не може да производи или да доприноси електромагнетским емисијама које прелазе дозвољени ниво који онемогућава радио и телекомуникационој опреми и другим апаратима да раде у складу са предвиђеном наменом;

(2) ради у складу са својом предвиђеном наменом, без неприхватљивог погоршавања њених радних карактеристика у присуству електромагнетских сметњи.

Под радио опремом која се самостално ставља на тржиште из става 1. тачка 3) овог члана, не сматрају се комплети појединих делова које радио аматери могу сами склопити, као и опрема која се самостално ставља на тржиште, а коју радио аматери прерађују за сопствену употребу.

Овај правилник се не примењује на опрему чији су битни захтеви за електромагнетску компатибилност из Прилога 1 Битни захтеви за електромагнетску компатибилност, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, ближе уређени другим прописима.

Значење појединих израза

Члан 4.

Поједини изрази који се употребљавају у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) *опрема* јесте сваки апарат или стационарно постројење;
- 2) *апарат* јесте сваки завршен уређај или комбинација тих уређаја који се, као самосталне функционалне јединице намењене крајњем кориснику, испоручују на тржиште и могу да проузрокују електромагнетске сметње или на чији рад би такве сметње могле да утичу, као и:
 - (1) компоненте и подсклопови намењени за уградњу у апарат од стране крајњег корисника које могу да проузрокују електромагнетске сметње или на чији рад такве сметње могу да утичу;
 - (2) преносиво постројење које представља комбинацију апарата из тачке 2) овог члана и, кад је то одговарајуће, других апарата који су намењени за премештање и рад на различитим локацијама.
- 3) *стационарно постројење* јесте одређена комбинација више врста апарата и/или других уређаја који су монтирани, инсталирани и намењени за сталну употребу на унапред одређеној локацији;
- 4) *електромагнетска компатибилност* јесте способност опреме да у свом електромагнетском окружењу ради на задовољавајући начин и да не проузрокује недозвољене електромагнетске сметње другој опреми у том окружењу;
- 5) *електромагнетска сметња* јесте свака електромагнетска појава која може погоршати рад опреме, као што је електромагнетски шум, нежељени сигнал или промена у самом медију емитовања електромагнетских таласа;
- 6) *имуност* јесте способност опреме да у присуству електромагнетске сметње ради без погоршања њених радних карактеристика у складу са предвиђеном наменом;
- 7) *безбедносна сврха* јесте сврха заштите живота људи или имовине;
- 8) *електромагнетско окружење* јесу све електромагнетске појаве које су присутне на одређеној локацији;
- 9) *стављање на тржиште* јесте прво чињење доступним опреме на тржиште Републике Србије ради испоруке или употребе, са или без накнаде;
- 10) *стављање у употребу* јесте прво коришћење опреме за њену предвиђену намену у Републици Србији;
- 11) *произвођач* јесте свако правно лице, предузетник или физичко лице које израђује опрему ради њеног стављања на тржиште под својим пословним именом или називом, жигом, трговачким знаком, робном марком или неком другом препознатљивом ознаком, или за сопствену употребу. Ако произвођач није познат, произвођачем ће се сматрати свако правно лице, предузетник или физичко лице које опрему ставља на тржиште и/или употребу;
- 12) *заступник* јесте свако правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији или физичко лице које има пребивалиште у Републици Србији и које је произвођач писмено овластио да у његово име извршава све или део обавеза прописаних овим правилником;
- 13) *хармонизовани стандард* јесте стандард донет од стране европских организација за стандардизацију и то: Европског комитета за стандардизацију (CEN); Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC) или Европског института за стандарде у области телекомуникација (ETSI) на основу налога Европске Комисије и који је објављен у Службеном листу Европске заједнице;

14) *добра инжењерска пракса* јесте потврђено (верификовано) решење из праксе у вези са пројектовањем, изградом и монтажом одређене опреме чијом применом се постиже да та опрема испуњава захтеве за безбедност ако се она користи у складу са предвиђеном наменом.

Други изрази који се употребљавају у овом правилнику, а нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење дефинисано законима којима се уређују технички захтеви за производе, општа безбедност производа и стандардизација.

II. СТАВЉАЊЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ УПОТРЕБУ

Стављање на тржиште и/или употребу

Члан 5.

Опрема на коју се примењује овај правилник може се ставити на тржиште и/или употребу у Републици Србији само ако испуњава битне захтеве за електромагнетску компатибилност из Прилога 1, када је правилно инсталирана, одржавана и када се употребљава у складу са предвиђеном наменом.

Слободан промет

Члан 6.

Опрема која испуњава захтеве и услове из овог правилника ставља се на тржиште и/или употребу слободно, без икаквих ограничења.

Захтеви прописани овим правилником не спречавају примену посебних мера које се односе на стављање у употребу или коришћење опреме, и то:

1) мера за решавање постојећег или очекиваног проблема у вези са електромагнетском компатибилношћу на одређеној локацији;

2) мера безбедности за заштиту јавних телекомуникационих мрежа или пријемних или предајних станица, које се примењују у безбедносне сврхе у тачно одређеном фреквенцијском подручју.

На сајмовима, изложбама или другим сличним јавним манифестацијама може се излагати и представљати опрема која није у складу са захтевима из овог правилника, ако се на тој опреми налази видна и јасно истакнута ознака да се таква опрема не може стављати на тржиште и/или употребу док се не усклади са захтевима из овог правилника.

Јавно излагање и представљање опреме из става 3. овог члана могуће је само ако су претходно предузете одговарајуће мере за спречавање електромагнетских сметњи.

III. ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ

Српски стандарди којима се преузимају хармонизовани стандарди

Члан 7.

Сматра се да опрема испуњава битне захтеве из Прилога 1, ако је пројектована и израђена у складу са српским стандардима из области електромагнетске компатибилности којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, чији се списак (у даљем тексту: списак стандарда) саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

Претпоставка усаглашености из става 1. овог члана ограничена је на обим примењеног(-их) стандарда са списка стандарда, као и релевантних битних захтева који су утврђени у том (тим) стандарду(-има).

IV. ПОСТУПЦИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ АПАРАТА

Поступак за оцењивање усаглашености које спроводи произвођач

Члан 8.

Оцењивање усаглашености апарата са битним захтевима из Прилога 1 спроводи произвођач применом поступка интерне контроле производње из Прилога 2 Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач (интерна контрола производње), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Поступак оцењивања усаглашености које спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености

Члан 9.

Тело за оцењивање усаглашености може да обавља послове оцењивања усаглашености ако испуњава захтеве за оцењивање усаглашености из Прилога 6 Захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, и ако је именовано (у даљем тексту: Именовано тело) у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

По избору и на захтев произвођача апарата или његовог заступника, пре њиховог стављања на тржиште и/или употребу, Именовано тело спроводи оцењивање усаглашености апарата са захтевима из овог правилника, или у њему учествује, на начин одређен у Прилогу 3 Оцењивање усаглашености које спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

У решењу којим се именује тело за оцењивање усаглашености из става 1. овог члана наводи се да ли Именовано тело испуњава захтеве за обављање послова оцењивања усаглашености из Прилога 3 став 1. тачка 3. за све апарате обухваћене овим правилником и/или за све битне захтеве из Прилога 1 или је именовање ограничено на одређене посебне аспекте битних захтева и/или одређене врсте апарата.

Ако је усаглашеност апарата из ст. 2. и 3. овог члана потврђена, Именовано тело издаје изјаву којом се потврђује усаглашеност апарата.

Потврда о усаглашености

Члан 10.

Произвођач, његов заступник или увозник у случају да произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, пре стављања на тржиште апарата на који се примењује овај правилник дужан је да, по свом избору, достави Именованом телу примерак Декларације о усаглашености тог апарата или њену оверену фотокопију са припадајућом техничком документацијом у складу са Прилогом 4 Техничка документација и Декларација о усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, ради потврђивања усаглашености апарата са захтевима из овог правилника.

На основу приложене документације из става 1. овог члана Именовано тело, ако утврди усаглашеност апарата издаје Потврду о усаглашености тог апарата са битним захтевима из Прилога 1.

Потврда о усаглашености садржи, нарочито: пословно име, односно назив произвођача; назив овог правилника и број службеног гласила у коме је тај правилник објављен; врсту апарата и ознаку типа апарата чија се усаглашеност потврђује.

Потврда о усаглашености из става 2. овог члана важи за исти тип, односно врсту апарата истог произвођача три године од дана издавања ове потврде.

Именовано тело води евиденцију о издатим потврдама из става 2. овог члана и на захтев произвођача или његовог заступника, односно увозника издаје извод из евиденције који садржи, нарочито податке о пословном имену или називу произвођача и врсти, односно типу апарата за који је издата Потврда о усаглашености и року њеног важења.

Евиденцију о издатим потврдама, Именовано тело објављује на својој службеној интернет страници.

За нове испоруке апарата истог произвођача и исте врсте, односно типа апарата за коју је издата Потврда о усаглашености, није потребно достављати Именованом телу документацију из става 1. овог члана, а као доказ о важењу издате Потврде о усаглашености користи се извод из евиденције из става 5. овог члана.

На основу Потврде о усаглашености или извода из евиденције издатих од Именованог тела, произвођач или његов заступник, односно увозник ставља на апарат Српски знак усаглашености.

Трошкове прегледа документације и издавања Потврде о усаглашености сноси подносилац документације из става 1. овог члана.

Висина трошкова из става 9. овог члана одређује се ценовником Именованог тела и она мора бити сразмерна обиму и сложености документације која се прегледа и времену које је потребно за обављање тог прегледа.

За издавање извода из евиденције из става 5. овог члана могу се наплатити трошкови издавања, највише до висине неопходних трошкова за израду извода, што се утврђује ценовником Именованог тела.

Достављање документације и прибављање Потврде о усаглашености из ст. 1. и 2. овог члана, не односи се на произвођача апарата који је произведен у Републици Србији и за који је оцењивање усаглашености спроведено од стране Именованог тела у складу са Прилогом 3.

Знак усаглашености

Члан 11.

На апарат који је усаглашен са захтевима из овог правилника, пре његовог стављања на тржиште и/или употребу, ставља се знак усаглашености на начин који је прописан у Прилогу 5 Знак усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Знак усаглашености на апарат ставља произвођач или његов заступник, односно увозник ако произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, на видном месту тако да буде читљив и неизбрисив, у складу са прописом којим се одређује начин стављања и употреба знакова усаглашености.

На апарате се могу стављати и други знакови, симболи, натписи или друге ознаке, под условом да се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

На апарате се не могу стављати други знакови, симболи, натписи или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Ако је одређени апарат предмет и других прописа којима се уређују друга питања, а којима се такође прописује стављање знака усаглашености, стављени знак усаглашености означава да је тај апарат усаглашен и са захтевима тих других прописа.

Други подаци и информације

Члан 12.

Сваки апарат мора бити прецизно идентификован на основу података о врсти, типу, односно моделу, серији, серијском броју, партији или на основу других података који омогућавају његову идентификацију.

У пратећој документацији сваког апарата наводи се пословно име, односно назив или име произвођача, његовог заступника или другог одговорног лица за стављање апарата на тржиште.

Произвођач обезбеђује податке о свим посебним мерама безбедности које се морају предузети при монтажи, инсталирању, одржавању или употреби апарата, како би се обезбедило да, приликом стављања у употребу, апарат буде усаглашен са захтевима из Прилога 1 тачка 1.

На апарат који није усаглашен са захтевима заштите који се односе на стамбена подручја, а кад је то одговарајуће, и на амбалажи, ставља се јасна ознака ограничења при његовој употреби.

У упутствима која прате апарат наводе се подаци, односно информације потребне за употребу апарата у складу са његовом предвиђеном наменом.

Документација која прати апарат приликом стављања на тржиште и/или употребу

Члан 13.

Испоручилац који ставља апарат на тржиште Републике Србије уз апарат прилаже упутство за употребу на српском језику.

Осим упутства из става 1. овог члана испоручилац уз апарате које испоручује на тржиште Републике Србије, обезбеђује један примерак оригиналне Декларације о усаглашености апарата или њену фотокопију са преводом на српски језик ако тај апарат није произведен у Републици Србији, као и Потврду о усаглашености ако је она издата.

Испоручилац који ставља апарат на тржиште Републике Србије, може оригиналну Декларацију о усаглашености, односно превод те декларације на српски језик ако тај апарат није произведен у Републици Србији, учинити доступном на својој службеној интернет страници, при чему адресу интернет странице наводи у упутству за употребу апарата.

V. СТАЦИОНАРНА ПОСТРОЈЕЊА

Члан 14.

На апарате који су стављени на тржиште и који се могу уградити у стационарна постројења, примењују се одговарајуће одредбе овог правилника које се односе на апарате.

Примена одредаба чл. 6. и 7. овог правилника није обавезна за апарате који су намењени за уградњу у одређено стационарно постројење, а иначе се не испоручују на тржиште.

Апарате из става 2. овог члана прати документација у којој је описано стационарно постројење и карактеристике његове електромагнетске компатибилности, као и опис мера безбедности које је потребно предузети при уградњи апарата у то постројење, да не би била угрожена усаглашеност тог постројења са захтевима за електромагнетску компатибилност.

У пратећој документацији из става 3. овог члана наводе се и подаци из члана 12. ст. 1. и 2. овог правилника.

Ако постоје сумње о неусаглашености стационарног постројења са захтевима за електромагнетску компатибилност, посебно ако постоје притужбе на сметње проузроковане стационарним постројењем, власник, односно корисник стационарног постројења одговоран је за доказивање усаглашености тог постројења и тражени доказ, на захтев надлежног органа, обезбеђује од Именованог тела.

Ако се утврди неусаглашеност стационарног постројења, отклањање те неусаглашености, односно накнадно усаглашавање стационарног постројења са битним захтевима из Прилога 1 тачка 1. обезбеђује се у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

VI. ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Испорука или употреба опреме

Члан 15.

Испорука или употреба опреме која је стављена на тржиште Републике Србије и на коју је стављен знак усаглашености а за коју се утврди да не испуњава захтеве из овог правилника, може се ограничити или забранити у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Усклађеност са прописима Европске уније

Члан 16.

Овај правилник је усклађен са свим начелима и битним захтевима из Директиве 2004/108/ЕЗ Европског парламента и Савета од 15. децембра 2004. године која се односи на електромагнетску компатибилност.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

Од дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом (АСАА споразум) за опрему на коју се примењује овај правилник, речи: „знак усаглашености” у члану 1, у наслову изнад члана 11, у чл. 11. и 15. овог правилника имаће значење: „СЕ знак”, а речи: „Декларација о усаглашености” у чл. 1. и 13, као и у Прилогу 2, у наслову Прилога 4 и Прилогу 4 овог правилника имаће значење: „ЕЗ Декларација о усаглашености”.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, значење речи: „знак усаглашености” и „Декларација о усаглашености” из става 1. овог члана примењује се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 18.

Од дана ступања на снагу овог правилника до дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом, означавање усаглашености апарата, на које се примењује овај правилник, обавља се стављањем Српског знака усаглашености у складу са овим правилником и посебним прописима.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, означавање усаглашености апарата стављањем Српског знака усаглашености обавља се до дана приступања Републике Србије Европској унији.

Од дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом означавање усаглашености апарата на које се примењује овај правилник обавља се стављањем СЕ знака у складу са овим правилником и посебним прописима.

Ако уговор из става 3. овог члана не буде закључен, означавање усаглашености апарата стављањем СЕ знака обавља се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 19.

Тела за оцењивање усаглашености која су акредитована, односно овлашћена за оцењивање усаглашености у складу са прописима из члана 21. става 1. овог правилника, врше издавање Потврда о усаглашености из члана 10. овог правилника до њиховог именовања у складу са овим правилником и посебним прописом.

Члан 20.

Даном ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом за апарате на које се примењује овај правилник, престају да се примењују одредбе члана 10. овог правилника.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, одредбе члана 10. овог правилника престају да се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 21.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе Правилник о обавезном атестирању кабловског дистрибуционог и заједничког антенског система („Службени лист СФРЈ”, број 37/87) и Правилник о обавезном атестирању производа који проузрокују радио-фреквенцијске сметње и о условима које морају испуњавати предузећа и друга правна лица овлашћена за атестирање тих производа („Службени лист СФРЈ”, број 30/91).

Сертификат о усаглашености издат на основу прописа из става 1. овог члана важи до 1. јануара 2012. године.

Члан 22.

Произвођач или његов заступник, односно увозник може, најкасније до 1. јануара 2012. године, да стави на тржиште и/или употребу и опрему која је пројектована и израђена и чија усаглашеност је оцењена у складу са захтевима из прописа из члана 21. став 1. овог правилника.

У исправи о усаглашености која се издаје на основу спроведеног оцењивања усаглашености из става 1. овог члана, односно другој документацији која прати опрему, наводе се подаци о прописима са којима је та опрема усаглашена (назив прописа и број службеног гласила у коме је тај пропис објављен).

Члан 23.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-237/2009-05
У Београду, 3. март 2010. године

МИНИСТАР

Млађан Динкић

БИТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ЕЛЕКТРОМАГНЕТСКУ КОМПАТИБИЛНОСТ

1. Општи захтеви за опрему

Опрема мора бити пројектована и израђена тако да, узимајући у обзир достигнути степен развоја технике, обезбеђује да:

1) електромагнетске сметње које проузрокује не прелазе ниво изнад ког радио и телекомуникациона опрема или друга опрема не може да ради како је предвиђено;

2) има ниво имуности на електромагнетске сметње које се очекују при предвиђеној употреби, што омогућава рад опреме без неприхватљивог погоршања њених радних карактеристика.

2. Посебни захтеви за стационарна постројења

При инсталирању стационарних постројења примењује се добра инжењерска пракса у области електромагнетске компатибилности и узимају се у обзир подаци о предвиђеној употреби њених компоненти, да би се испунили захтеви у вези са заштитом утврђени у тачки 1. овог прилога. Добра инжењерска пракса се документује, а документацију чува одговорно лице које је дужно да је стави на располагање и учини је доступном надлежном инспектору, ради прегледа за све време док су стационарна постројења у функцији.

**ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ КОЈЕ СПРОВОДИ ПРОИЗВОЂАЧ
(ИНТЕРНА КОНТРОЛА ПРОИЗВОДЊЕ)**

1. Произвођач је дужан да спроведе оцењивање електромагнетске компатибилности апарата на основу одговарајућих релевантних појава, да би испунио захтеве из Прилога 1 тачка 1. Сматра се да апарат испуњава захтеве електромагнетске компатибилности из Прилога 1. тачка 1. ако су, приликом његовог пројектовања и израде, правилно примењени сви одговарајући стандарди са списка стандарда из члана 7. овог правилника.

2. При оцењивању електромагнетске компатибилности апарата узимају се у обзир предвиђени нормални услови рада. Ако апарат може да има више конфигурација, оцењивање електромагнетске компатибилности мора да потврди да ли тај апарат испуњава захтеве из Прилога 1 тачка 1. у свим могућим конфигурацијама које је произвођач одредио за предвиђену употребу.

3. Произвођач, у складу са Прилогом 4, сачињава техничку документацију са доказима о усаглашености апарата са битним захтевима из Прилога 1.

4. Произвођач мора предузети све потребне мере да би обезбедио да се апарати израђују у складу са техничком документацијом из тачке 3. овог прилога и са захтевима из овог правилника.

5. Усаглашеност апарата са битним захтевима потврђује се Декларацијом о усаглашености коју издаје произвођач или његов заступник.

6. Техничка документација и Декларација о усаглашености сачињава се у складу са Прилогом 4.

7. Произвођач или његов заступник чува техничку документацију и оригинални примерак Декларације о усаглашености или њену фотокопију са преводом на српски језик, ако апарат није произведен у Републици Србији, које морају бити на располагању и доступне надлежним инспекторима, најмање десет година после датума када је такав апарат последњи пут израђен.

8. Ако ни произвођач апарата ни његов заступник нису регистровани у Републици Србији, увозник тог апарата у Републику Србију има обавезу чувања Декларације о усаглашености и техничке документације, као и обавезу њиховог стављања на располагање надлежним инспекторима у року из тачке 7. овог прилога.

**ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ КОЈЕ СПРОВОДИ ИМЕНОВАНО ТЕЛО ЗА
ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ**

Оцењивање усаглашености из овог прилога спроводи се применом поступка оцењивања усаглашености из Прилога 2 и следећих додатних поступака:

1. Произвођач или његов заступник Именованом телу подноси техничку документацију и захтев за оцењивање усаглашености, у коме наводи који аспекти битних захтева се морају оценити.

2. Именовано тело прегледа техничку документацију и оцењује да ли техничка документација доказује испуњеност захтева из овог правилника. Ако је усаглашеност апарата потврђена, Именовано тело издаје произвођачу или његовом заступнику изјаву којом се потврђује усаглашеност апарата.

3. Изјава из тачке 2. овог прилога, ограничена је на оне аспекте битних захтева које је Именовано тело оцењивало.

Изјаву из става 1. ове тачке, произвођач или његов заступник прилаже уз техничку документацију из Прилога 4.

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ

1. Техничка документација

Техничка документација мора да омогући оцењивање усаглашености апарата са битним захтевима из овог правилника.

Техничка документација обухвата пројектовање и израду апарата, а нарочито:

- 1) опис апарата;
- 2) попис примењених српских стандарда са списка стандарда из члана 7. овог правилника;
- 3) опис и објашњење поступака који су примењени како би се испунили битни захтеви из Прилога 1 укључујући и опис спроведеног оцењивања усаглашености са захтевима електромагнетске компатибилности из Прилога 2 тачка 1, као и резултате конструкционих прорачуна, обављених прегледа и извештаја о испитивању, ако произвођач није применио српске стандарде са списка стандарда из члана 7. овог правилника, ако је те стандарде применио само делимично или ако ти стандарди не постоје;
- 4) изјаву Именованог тела, ако је спроведено оцењивање усаглашености из Прилога 3.

2. Декларација о усаглашености

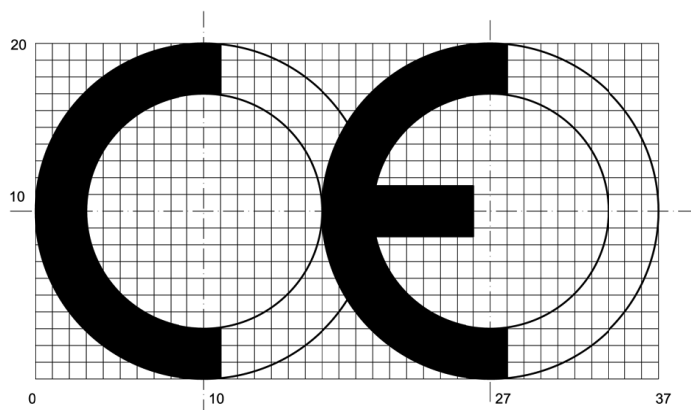
Декларација о усаглашености садржи, нарочито:

- 1) позивање на овај правилник;
- 2) податке о идентификацији апарата у складу са чланом 12. став 1. овог правилника;
- 3) пословно име, односно назив или име и адресу седишта произвођача и кад је то одговарајуће, пословно име, односно назив или име и адресу седишта његовог заступника;
- 4) податке о изјави о усаглашености апарата коју је издало Именовано тело, као и податке о Именованом телу које је ту изјаву издало;
- 5) мести и датум издавања Декларације о усаглашености;
- 6) идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за издавање Декларације о усаглашености у име произвођача или његовог заступника.

ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

1. СЕ ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

СЕ знак усаглашености се састоји од стилизованог латиничног словног знака „СЕ” у следећем облику:

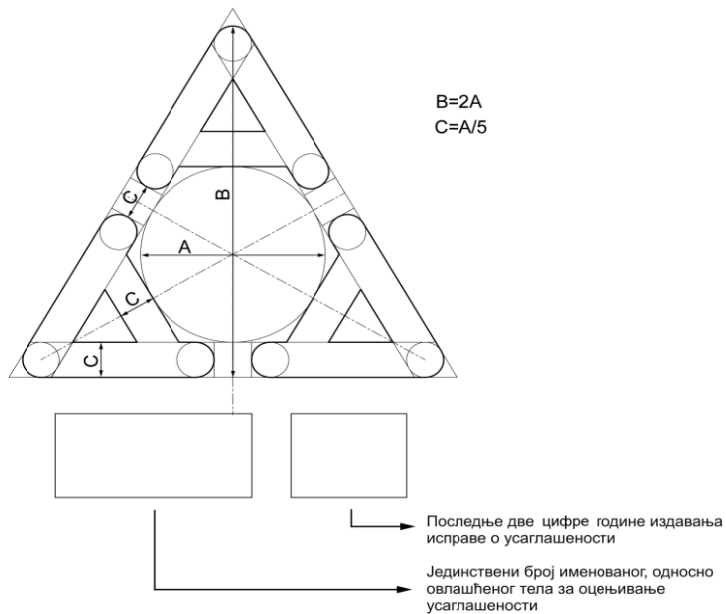
Висина СЕ знака мора бити најмање 5 mm.

Ако се СЕ знак смањује или увећава, морају се узети у обзир пропорције приказане на овом цртежу.

СЕ знак мора бити стављен на апарат или на његову плочицу са подацима, а ако то није могуће или се не може обезбедити због врсте или својстава апарата, овај знак се ставља на амбалажу, ако га апарат има, или се ставља у пратећу документацију.

2. СРПСКИ ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

Српски знак усаглашености се састоји од три велика слова А повезана у облику једнакокрајног троугла (3А), изгледа и садржине као на слици:

Величина знака одређује се према висини В знака која може имати само заокружене вредности стандардних бројева према реду величина R10 изражених у милиметрима (mm) према српском стандарду SRPS A.A0.001-Стандардни бројеви, бројчане вредности и дефиниције.

Висина В знака износи, по правилу, најмање 5 mm.

Уз Српски знак се ставља јединствени број Именованог, односно овлашћеног тела за оцењивање усаглашености из регистра именованих, односно овлашћених тела за оцењивање усаглашености, као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености, ако је то тело спроводило, односно учествовало у оцењивању усаглашености.

**ЗАХТЕВИ КОЈЕ МОРА ДА ИСПУНИ ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ ДА БИ
БИЛО ИМЕНОВАНО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ**

1. Тело за оцењивање усаглашености, његов директор, односно чланови извршног одбора директора или чланови управног одбора тог тела, као и запослена и друга ангажована лица (у даљем тексту: особље) одговорна за спровођење оцењивања усаглашености у складу са овим правилником не смеју бити пројектанти, произвођачи, испоручиоци или монтери опреме која се прегледа, нити заступници било које од тих страна. Они не смеју бити укључени, директно или као заступници у пројектовању, изради, маркетингу или одржавању те опреме. То не искључује могућност размене техничких информација између произвођача и тела за оцењивање усаглашености.

2. Тело из тачке 1. овог прилога, као и његово особље дужно је да спроводи оцењивање усаглашености са највишим степеном професионалног интегритета и техничке оспособљености и не смеју бити изложени било каквим притисцима, нити бити у конфликту интереса, посебно финансијских, који би могли утицати на њихову оцену или резултате прегледа, посебно од стране лица или групе лица које су заинтересоване за резултате оцењивања усаглашености.

3. За сваку врсту опреме за коју тело за оцењивање усаглашености тражи именовање, као и за сваки поступак оцењивања усаглашености, то тело, и пре и после именовања, мора имати на располагању особље са техничким знањем, као и довољним и одговарајућим искуством за обављање послова оцењивања усаглашености.

Особље задужено за обављање послова оцењивања усаглашености мора имати и:

1) одговарајуће радно искуство, као и одговарајуће овлашћење за обављање послова оцењивања усаглашености;

2) способност и самосталност у припреми извештаја у вези са извршеним оцењивањем и вршењу провере одређених овим правилником.

4. Тело за оцењивање усаглашености мора да има одговарајућу опрему за испитивања у зависности од захтева садржаних у српским стандардима са списка стандарда из члана 7. овог правилника и врсте апарата чија се усаглашеност оцењује, односно битних захтева или аспеката битних захтева у односу на које се врши оцењивање усаглашености.

5. Непристрасност особља које врши оцењивање усаглашености опреме мора бити гарантована. Зарада, односно награда особља не може да зависи од броја обављених испитивања, нити од резултата таквих испитивања.

6. Тело за оцењивање усаглашености мора да има одговарајући општи акт којим ће бити прописан поступак за обављање послова оцењивања усаглашености, укључујући и поступак одлучивања по приговорима на рад тог тела и донете одлуке.

7. Тело за оцењивање усаглашености мора да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету.

8. Особље тела за оцењивање усаглашености дужно је да чува као пословну тајну све информације које добије приликом обављања послова оцењивања усаглашености, у складу са својим општим актом о пословној тајни, овим правилником и другим прописима.